

Warszawa, 17 czerwca 2020 roku

**Stanowisko Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej
w sprawie prowadzenia ewaluacji procesu kształcenia.**

W poczuciu odpowiedzialności za podnoszenie jakości kształcenia oraz w związku z sygnałami docierającymi do Parlamentu Studentów RP, które wiążą się z zawieszeniem prowadzenia ewaluacji procesu kształcenia na niektórych uczelniach w Polsce, pragniemy zwrócić Państwa uwagę na rolę studentów w procesie prowadzenia oceny procesu dydaktycznego.

Aktualny semestr jest wyzwaniem dla całej wspólnoty akademickiej. Dołożono jednak wielu starań w celu organizacji procesu kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Niestety, obecna sytuacja epidemiczna w Polsce wciąż rodzi wiele pytań i wątpliwości, w związku z tym, nie możemy jednoznacznie przewidzieć, jaka będzie w przyszłości. Oznacza to, że społeczność akademicka musi przygotować się na ewentualny scenariusz, obligujący do częściowego prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość również w nadchodzącym roku akademickim.

Tym bardziej w obecnym semestrze nabiera znaczenia ewaluacja procesu kształcenia, w szczególności w oparciu o opinie studentów. Kompleksowa ocena jakości kształcenia pomoże rozpowszechnić dobre praktyki, które umożliwiają w sposób efektywny prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Ponadto, istotnym komponentem ewaluacji, jest również wskazanie kluczowych problemów związanych z kształceniem na odległość. Jako społeczność akademicka, znaleźliśmy się w bezprecedensowej sytuacji, w której zajęcia dydaktyczne zostały przeniesione bez wcześniejszego przygotowania do przestrzeni internetowej. Analogicznie wyglądają egzaminy i zaliczenia. W przypadku braku informacji zwrotnej uzyskanej od

studentów uczelnie pozbawią się możliwości pełnej oceny poziomu skuteczności oraz efektywności przyjętych rozwiązań, a tym samym, nie będą w stanie zadbać o odpowiednią jakość kształcenia w przyszłości oraz ulepszenie metod stosowanych w obecnym semestrze.

Niezależnie od tego, jaką formę przybierze kształcenie w kolejnych semestrach, jak pokazała sytuacja nagłego wprowadzenia obostrzeń, uczelnie powinny być przygotowane na ewentualność prowadzenia zajęć dydaktycznych w formie zdalnej. Nie jest możliwe podjęcie odpowiednich kroków w tym zakresie, bez pogłębionej oceny rozwiązań przyjętych w bieżącym semestrze oraz wdrożenia planów naprawczych i modyfikujących formę kształcenia zdalnego. Przeprowadzenie oceny procesu dydaktycznego w obecnej sytuacji wymaga również dostosowania jej formy do zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, uwzględniając przy tym konieczność modyfikacji, m.in. istniejących kwestionariuszy. Należy także zwrócić uwagę na zróżnicowane formy realizowanych zajęć dydaktycznych. Specyfika prowadzenia zajęć wykładowych różni się zdecydowanie od zajęć ćwiczeniowych lub laboratoryjnych, w związku z tym należy dokonać odpowiedniego rozróżnienia w trakcie przeprowadzania tej oceny. Ważnym elementem procesu kształcenia jest zarazem weryfikacja osiągania efektów uczenia się, która powinna również zostać uwzględniona w formule ewaluacji. Niezależnie od tego jaka zostanie przyjęta formuła jej dwa elementy powinny być niezmiennie – pierwszy z nich to promocja wśród studentów, uwzględniająca wyjaśnienie czemu jest to proces istotny i jakie może przynieść zmiany na uczelni. Drugim elementem jest zagwarantowanie studentom możliwości wyrażania zdania w sposób anonimowy, co wpłynie na jakość wyrażanych opinii, a jednocześnie zapewni poczucie bezpieczeństwa i odpowiedni komfort. Jako Parlament Studentów RP stoimy na stanowisku, że podstawowym elementem oceny procesu dydaktycznego jest uwzględnienie opinii studentów.

Takie założenie jest zgodne z art. 128 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, według którego uczelnie mają obowiązek umożliwić studentom i doktorantom ocenę nauczycieli akademickich w zakresie wypełniania przez nich obowiązków związanych z kształceniem co najmniej raz w roku akademickim. Należy zwrócić uwagę, że w przypadku zajęć odbywających się w semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020 studenci zostaną pozbawieni tego uprawnienia

w przypadku zawieszenia ewaluacji. Pomimo tego, iż w czasie ograniczonego funkcjonowania uczelni nie przeprowadza się oceny okresowej nauczycieli akademickich, należy mieć na uwadze, że ocena dokonana przez studentów i doktorantów powinna zostać uwzględniona przy ocenie okresowej nauczycieli akademickich w przyszłości. Jednocześnie, warto zwrócić uwagę na fakt, iż studenci posiadają ustawową możliwość dotyczącą oceny „w zakresie wypełniania [...] obowiązków związanych z kształceniem”, które nie ustały w okresie ograniczenia funkcjonowania uczelni.

Zaniechanie ewaluacji procesu kształcenia prowadzi zarazem do niespełnienia standardów jakości kształcenia określonych przez Polską Komisję Akredytacyjną (PKA). Z perspektywy wytycznych prezentowanych na stronie PKA, proces ewaluacji odgrywa ważną rolę w procesie zapewnienia jakości kształcenia. Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne powinny zostać ocenione przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem, a wyniki tej oceny powinny być wykorzystywane przy dokonywaniu oceny okresowej danego pracownika. Ocena powinna uwzględniać również możliwość uczestnictwa studentów w indywidualnych konsultacjach oraz kontakt z osobami prowadzącymi zajęcia. Należy także uwzględnić w badaniu ewaluacyjnym metody weryfikacji i oceny stopnia ociążania efektów uczenia się.

Warto podkreślić, że ewaluacja procesu kształcenia obejmuje wiele aspektów. Poza oceną zajęć i nauczycieli akademickich, studenci powinni mieć także możliwość oceny systemu wsparcia studentów w procesie kształcenia, współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, infrastruktury oraz jakości informacji o studiach. Jako Parlament Studentów RP rozumiemy wszelkie trudności, jakie wynikają z ograniczenia funkcjonowania uczelni i które zostały wywołane stanem pandemii, jednak stoimy na stanowisku, że doskonalenie jakości kształcenia powinno być procesem ciągłym, prowadzonym szczególnie w tak trudnym dla wszystkich okresie. Ewaluacja zajęć dydaktycznych pozwoli przeciwdziałać również pojawiającym się trudnościom w kolejnych latach, gdy uczelnie wyższe będą zobligowane do kontynuowania lub ponownego prowadzenia kształcenia w formie zdalnej.

Podjęcie działań w zakresie ewaluacji procesu dydaktycznego pozwoli na doskonalenie jakości zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Jesteśmy przekonani, że uczelniom zależy na jak najwyższym poziomie kształcenia, a wnioski wyciągnięte z ewaluacji procesu kształcenia będą kluczowe w procesie budowania jakości i jednocześnie pozwolą na wprowadzenie systemowych rozwiązań w zakresie kształcenia zdalnego.

Przewodniczący

Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej

Dominik Leżański

